

"Explaining the Role and Function of the Axis of Resistance Regarding the Palestinian Issue from the Perspective of the Supreme Leader (2011–2024)"

Dr. Seyyed Hadi Zarghani¹
Farzad Abedi Shoja²

Abstract

The Zionist regime, through its occupation of Palestinian land and the expulsion of its people, has entangled the West Asian region in its crimes for over seven decades. Imam Khomeini(RA), understood the danger of Zionism and the necessity of forming a united Islamic front against the Zionist enemy, and played an important role in explaining the issue of Palestine and the necessity of fighting the oppressive and occupying Zionist regime. After him, the Supreme Leader has devoted special attention to leading the causes of Palestine and Lebanon - so much so that, both in the realm of thought and on the ground, we are witnessing the growing strength of the Resistance Front and the remarkable contributions of Palestinian resistance organizations, Hezbollah in Lebanon, and others. The Resistance Front is a geopolitical coalition consisting of state actors such as Iran and Syria, and non-state actors like Hezbollah and Hamas, united by shared national and ideological interests in their opposition to the global hegemonic order led by the United States. This axis reflects the identity of the Islamic Revolution of Iran and promotes an Islamic discourse in international politics. In This study, using the “content analysis” method, examines the roles and functions of the components of the Axis of Resistance concerning the Palestinian issue from the perspective of the Supreme Leader during the years 2011 to 2024 (1390 to 1403 in the Iranian calendar). The findings indicate that Palestinian resistance is a multidimensional concept, whose advancement is only possible through the collective participation of all elements within the Axis of Resistance. From the viewpoint of the Supreme Leader, the roles and functions of the actors and pillars of the Resistance Axis can be categorized into five groups: the role and function of the Islamic Ummah, Islamic governments, the Islamic Republic of Iran, the Palestinian people, and finally, the elites and the media.

Keywords: Axis of Resistance, Palestine, Role and Function, Islamic Ummah, Supreme Leader

-
1. Associate Professor of Political Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran(h-zarghani@um.ac.ir)
 2. Ph.D. Candidate in Political Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran (Corresponding Author)(f.abedishoja@ut.ac.ir)

تبیین نقش و کارکرد محور مقاومت پیرامون مسئله فلسطین از نگاه مقام معظم رهبری (۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳)

سیدهادی زرقانی^۱
فرزاد عابدی شجاع^۲

چکیده

رژیم صهیونیستی با اشغال سرزمین فلسطین و بیرون راندن مردم آن، هفت دهه منطقه غرب آسیا را با جنایات خود درگیر کرده است. حضرت امام خمینی علیه السلام با درک خطر صهیونیسم و بایستگی تشکیل جبهه متحد اسلامی بر علیه دشمن صهیونی، نقش مهمی در تبیین مسئله فلسطین و ضرورت مبارزه با رژیم زورگو و اشغالگر صهیونیستی داشت. بعد از حضرت امام علیه السلام، مقام معظم رهبری با اهتمام ویژه‌ای به راهبری مسئله فلسطین و لبنان پرداختند؛ به طوری که هم در حوزه اندیشه و هم در عرصه میدان شاهد تقویت روزافزون جبهه مقاومت و نقش آفرینی کم نظیر سازمان‌های مبارز فلسطین و حزب الله لبنان و... هستیم. جبهه مقاومت ائتلافی ژئوپلیتیک از بازیگران دولتی مانند ایران و سوریه و غیردولتی چون حزب الله و حماس است که با منافع مشترک ملی و ایدئولوژیک، علیه نظام سلطه به رهبری آمریکا فعالیت می‌کنند. این جبهه یا محور بازتاب هویت انقلاب اسلامی ایران و ترویج ادبیات اسلامی در سیاست بین‌الملل است. این پژوهش با روش «تحلیل محتوا»، به بررسی نقش و کارکرد ارکان محور مقاومت درباره مسئله فلسطین از نگاه مقام معظم رهبری طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ پرداخته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، مقاومت فلسطین، یک مقوله چندبعدی است که پیشبرد آن جز با مشارکت همه آحاد محور مقاومت میسر نیست. از منظر مقام معظم رهبری می‌توان نقش و کارکرد ارکان و بازیگران محور مقاومت را در قالب پنج گروه شامل نقش و کارکرد امت اسلامی، دولت‌های اسلامی، جمهوری اسلامی ایران، ملت فلسطین و در نهایت نقش و کارکرد نخبگان و رسانه‌ها طبقه‌بندی کرد.

واژگان کلیدی

محور مقاومت، فلسطین، نقش و کارکرد، امت اسلامی، مقام معظم رهبری.

۱. دانشیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران (h-zarghani@um.ac.ir).

۲. دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران (نویسنده مسئول) (f.abedishoja@ut.ac.ir).

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۰۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۳

مقدمه

تسخیر یک کشور و بیرون کردن مردم برای همیشه از خانه و کاشانه و سرزمین اجدادی خود، آن هم با فجیع‌ترین انواع قتل و جنایت؛ کوتاه‌ترین شرح ممکن از چیزی است که رژیم صهیونیستی بر سر فلسطین آورده و همچون یک غده سرطانی هفت دهه منطقه غرب آسیا و جهان اسلام را درگیر خود کرده است. مبارزه فلسطین با وجودی که پیش از طلوع انقلاب اسلامی در ایران آغاز شده بود، اما انقلاب اسلامی، موجب پدید آمدن «محور مقاومت» در منطقه شد و امید به حل مسئله فلسطین در ذهن مبارزان ضد صهیونیستی افزایش پیدا کرد. به گونه‌ای که سیر صعودی قدرت مقاومت اسلامی در فلسطین سرانجام منجر به عملیات قهرمانانه طوفان الاقصی در هفتم اکتبر ۲۰۲۳ شد. وقایع پس از حماسه طوفان الاقصی بار دیگر نشان داد تاکید مداوم رهبر معظم انقلاب مبنی بر جانی بودن صهیونیست‌ها و ضرورت تقابل با آنها تا چه میزان مهم و بجا بوده است. افزایش سرعت تحولات، جهان و به طور مشخص غرب آسیا را آبدستن حوادثی مهم و تاثیرگذار با محوریت آرمان فلسطین کرده است. جمهوری اسلامی ایران به عنوان رهبر و پشتیبان معنوی محور مقاومت در این مدت حدود ۱۵ ماهه نقشی بسیار مهم ایفا کرد؛ از پوشش رسانه‌ای جنایات رژیم اسرائیل تا رایزنی‌های دیپلماتیک برای منزوی کردن اسرائیل در مجامع جهانی و حمایت‌های لجستیکی و نظامی از مقاومت فلسطین تنها گوشه‌ای از اقدامات حمایتی ایران بوده است. ایفای چنین نقشی بار دیگر نظرها را به سوی تاثیری که مواضع نظری و عملی رهبر معظم انقلاب پیرامون مسئله فلسطین در داخل و خارج از ایران برجای می‌گذارد، برگرداند. از جمله نقش‌ها و وظایف یک رهبر مقتدر، تبیین ایدئولوژی یک نظام سیاسی است و این تبیین در مجموعه‌ای از بیانات و نامه‌ها و مقالات و... تبلور می‌یابد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله) با پیشگامی در جهاد تبیین به بسیاری از زوایای موضوع فلسطین در تاریخ‌ها، مناسبت‌ها و جلسات گوناگون پرداخته است. مسئولیت‌ها، نقش‌ها و کارکردهای محور مقاومت درباره مسئله فلسطین، از جمله زوایای دارای اهمیت و جزو محورهای مهم تبیینی آیت‌الله خامنه‌ای بوده است. لذا در این پژوهش به نقش و کارکرد ارکان محور مقاومت در مسئله فلسطین از منظر مقام معظم رهبری از سال ۱۳۹۰ تا به امروز (۱۴۰۳) می‌پردازیم.

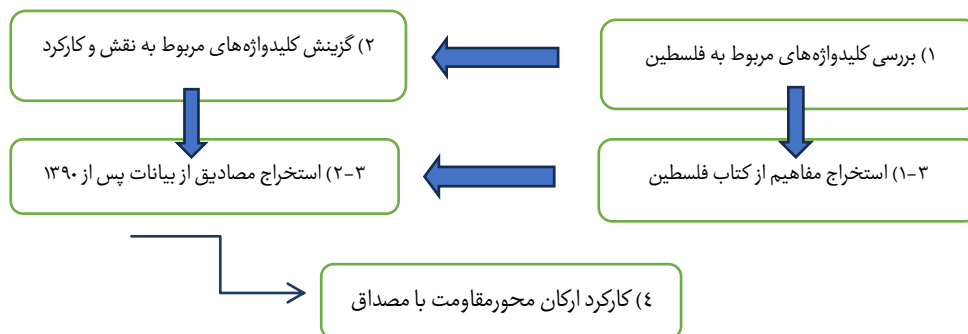
جامع‌ترین اثری که به جایگاه فلسطین در سپهر فکری مقام معظم رهبری پرداخته است، کتاب «فلسطین، از منظر آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله)» (صلح میرزایی، ۱۳۹۰)، که به کوشش

سعید صلح میرزایی گردآوری شده است، دانست. این کتاب در هشت بخش و نوزده فصل با مقدمه‌ای از علی اکبر ولایتی تنظیم شده و به ترتیب به مواردی چون اهمیت روز قدس، اهمیت فلسطین برای ایران و جمهوری اسلامی، تاریخچه پیروزی‌ها و شکست‌ها، مسئولیت‌ها، جنایات رژیم، راه حل و افق آینده، قهرمانان و روشنگری درباره مسئله فلسطین، از نگاه رهبر معظم انقلاب می‌پردازد. صلح میرزایی برای تالیف این کتاب، از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله) از ابتدای انقلاب تا سال ۱۳۹۰ درباره فلسطین در مناسبت‌ها و جلسات مختلف بهره گرفته است. یکی از نقاط قوت کتاب همانگونه که ذکر شد جامعیت و شمولیت آن و دیگری نوع تقسیم‌بندی ارائه شده در کتاب است که الگوی اولیه پژوهش حاضر را نیز به دست داد.

دیگر اثر قابل توجه، مقاله «مقاومت و همه‌پرسی، شاخص‌های حل مسئله فلسطین براساس دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (با ارائه رویکردهای رسانه‌ای)»، نوشته بهنام خسروی و شهره پیرانی است. مقاله به دنبال پاسخ به این پرسش است که مقام معظم رهبری، برای حل مسئله فلسطین چه راهکاری را پیشنهاد می‌دهند و از مصاحبه و فیش‌برداری از سخنرانی‌های آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله)، برای نیل به پاسخ استفاده می‌کند. یافته‌های مقاله او بیانگر این است که مقام معظم رهبری مدام بر مقاومت و همه‌پرسی تاکید کرده‌اند. در واقع ایشان همه‌پرسی را برآمده از جهاد و ناشی از مقاومت مردم فلسطین می‌دانند که منجر به تاسیس دولت فلسطین خواهد شد. پیشنهاد برگزاری همه‌پرسی توسط مقام معظم رهبری مطرح شده و از طرف ایران در سازمان ملل نیز ثبت شده است (خسروی و پیرانی، ۱۳۹۹: ۴۰-۳۷).

پژوهش حاضر، توصیفی - تحلیلی است و این کار با استفاده از «تحلیل محتوا» صورت گرفته است. تحلیل محتوا یکی از انواع چهارگانه پژوهش‌های توصیفی - تحلیلی محسوب می‌شود که به منظور توصیف عینی و کیفی محتوای مفاهیم به صورت نظام‌مند انجام می‌شود (حافظ‌نیا، ۱۳۹۶: ۲۷).

شکل ۱: مدل فرآیندی پژوهش (نگارندگان)

مفاهیم نظری

محور مقاومت

مقاومت را به فارسی ایستادگی، استواری و پایداری ترجمه کرده‌اند. عمده‌ترین هدف مقاومت اسلامی بازگرداندن دین به عرصه زندگی و ساختن تمدن جدید اسلامی با گستره جهانی است (ولایتی، ۱۳۹۲: ۵). محور مقاومت یک ائتلاف ژئوپلیتیک منطق‌های، متشکل از مجموعه بازیگران دولتی مثل ایران و سوریه (پیش از سقوط بشاراسد) و غیردولتی مانند حزب الله لبنان و حماس است که منافع مشترک ملی و ایدئولوژیک دارند و تلاش می‌کنند با سیاست‌های مستقل و مقاومت محور خود، نظام سلطه با محوریت ایالات متحده آمریکا را نقد کنند (رضاخواه، ۱۳۹۲: ۱). در واقع آنچه محور مقاومت خوانده می‌شود انعکاس هویت برآمده از انقلاب اسلامی ایران در جهان خارج است. زبان سیاسی مقاومت را می‌توان انعکاس ظهور ادبیات اسلامی در روابط و سیاست بین الملل دانست (پوستین‌چی و متقی، ۱۳۹۰: ۹۸). انقلاب اسلامی ایران زمانی شکل گرفت که نظام جهانی بر پایه غرب محوری نزدیک به چهار قرن به عنوان امری بدیهی و تثبیت شده توسط جامعه جهانی پذیرفته شده بود. هر نوع تحولی هم که در این نظام در ابعاد گوناگون فکری، فرهنگی و اقتصادی و گفتمان‌های جدید مطرح می‌شد نشأت گرفته از غرب بود (محمدی، ۱۳۸۴: ۵۷). طرح جمله معروف امام خمینی عجل الله تعالی فرجه که «آمریکا بدتر از انگلیس، انگلیس از آمریکا بدتر و شوروی از هر دو بدتر، همه از همه پلیدتر» (امام خمینی، ۱۳۷۸، ج ۲: ۴۲۰) بارزترین نماد مقابله انقلاب ایران با نظام سلطه در ابتدای پیروزی انقلاب بود. انقلاب اسلامی ایران با شعار «نه شرقی، نه غربی» علاوه بر اینکه نظام سلطه به سرکردگی آمریکا را به عنوان بزرگترین دشمن و دگر خود معرفی کرد، یک جهان بینی، ارزش‌های فرهنگی و شیوه زیست اجتماعی متفاوت نیز معرفی کرد که مورد توجه

ملت‌ها قرار گرفت و موجب پیدایش و رشد طیف‌های جدیدی از مقاومت گردید که تلاش می‌کنند جایگاه سیطره طلبی قدرت‌های جهانی را به نقد بکشانند، برای مثال حزب الله (شفیعی و مرادی، ۱۳۸۸: ۳۳).

فلسطین

درگیری بین فلسطینی‌ها و رژیم اسرائیل ریشه در اوایل قرن بیستم و مهاجرت گسترده یهودیان به فلسطین تحت قیمومیت بریتانیا دارد. با پایان جنگ جهانی دوم و تصمیم سازمان ملل برای تقسیم فلسطین، درگیری‌های خونینی بین یهودیان و اعراب آغاز شد. در سال ۱۹۴۸، با اعلام تأسیس کشور اسرائیل، جنگ اعراب و اسرائیل به وقوع پیوست که منجر به اشغال بخش اعظم سرزمین‌های فلسطینی توسط اسرائیل و آواره شدن میلیون‌ها فلسطینی شد. از آن زمان تاکنون، درگیری‌ها به صورت متناوب ادامه داشته و منجر به چندین جنگ و درگیری مسلحانه شده است. مسئله فلسطین یکی از پیچیده‌ترین و طولانی‌ترین درگیری‌ها در تاریخ معاصر است که تاکنون راه حل دائمی برای آن پیدا نشده است. رشد بیداری اسلامی در خاورمیانه در قالب جنبش‌های پایداری در برابر آمریکا و بازوی نظامی آن در منطقه یعنی رژیم اسرائیل، در فلسطین و لبنان، همچنین در سوریه و یمن را می‌توان از اصلی‌ترین ثمرات انقلاب اسلامی قلمداد کرد. نخستین تأثیر ائتلاف محور مقاومت در مناسبات مجموعه امنیتی خاورمیانه، تأکید بر ضرورت دفاع از مردم فلسطین است. درواقع حمایت‌های محور مقاومت از لبنان، فلسطین و جنبش حماس را می‌بایست در راستای عملیاتی کردن اصول این ائتلاف دانست (عسکری و معین آبادی، ۱۴۰۰: ۱۴۲).

یافته‌ها

بدون شک مقام معظم رهبری در مناسبت‌ها و موقعیت‌های گوناگون و با کلمات، تعابیر و مفاهیم بسیاری به مسئولیت‌ها و نقش و کارکرد محور مقاومت اشاره کرده‌اند، همچنین این کارکردها دارای ابعاد مختلفی است و خطاب به اقشار مختلف مردم یا ارکان و بازوهای محور مقاومت بیان شده است و می‌توان با دلایل و شیوه‌های مختلف اقدام به تقسیم‌بندی و مولفه‌سازی از آنها در قالب مفاهیم انتزاعی‌تر کرد. صلح میرزایی در فصل هشتم کتاب با نام مسئولیت‌ها، یک تقسیم‌بندی در قالب مفاهیم هشت‌گانه ارائه داده است. در این پژوهش به ارزیابی پنج مورد از مفاهیم مذکور با عنوان نقش و کارکرد می‌پردازیم با این تفاوت که بررسی

حاضر به پس از سال ۱۳۹۰ اختصاص دارد و نگاه رهبر معظم انقلاب نیز تبیینی (و تجویزی) است. ملاک تفکیک کلیدواژه‌ها، مخاطب [احتمالی و قطعی] آنها بوده است. همچنین در بخش مصادیق تلاش شده تا مصادیق از نظر زمانی، دایره مخاطبین و همین‌طور محتوا، پراکندگی و گسترش داشته باشند. ذکر این نکته نیز لازم است که در پژوهش حاضر به دلیل نپرداختن محدودیت‌های یک مقاله پژوهشی، صرفاً مصادیقی انتخاب شده که پیوند وثیق و مستقیمی با مسئله پژوهشی داشته باشند. هر یک از مفاهیم پنج‌گانه در این پژوهش مخاطب/یک رکن [از ارکان محور مقاومت] نام‌گذاری شده‌اند و هر بخش اختصاص به یکی از ارکان محور مقاومت دارد. کلیدواژه‌های اولیه و مفاهیم پنج‌گانه^۱ در جدول زیر آمده است.

جدول ۱: کلیدواژه‌ها و مخاطب (ارکان محور مقاومت)

مخاطب (ارکان محور مقاومت)	کلیدواژه‌ها
نقش و کارکرد امت اسلامی	غفلت آحاد مردم، غفلت دنیای اسلام، حضور فعال، تشخیص میدان، کمک به فلسطین، فشار به دولت و علما، کارنمادین
نقش و کارکرد دولت‌های اسلامی	تکلیف دینی، تقویت نظامی، پشتیبانی مالی، محکوم کردن، بسیج، قطع پشتیبانی از دشمن غاصب، قطع روابط، حساسیت، صف‌آرایی
نقش و کارکرد جمهوری اسلامی ایران	حمایت از فلسطین، دشمنی با رژیم صهیونیستی، منحرف نشدن، همراه مردم، موضع اصولی، موضع قطعی، ایستادگی، هزینه، عمل
نقش و کارکرد مردم فلسطین	مقاومت، مجاهدت، رشادت، فداکاری، تنها، تسلیح، آماده‌ی دفاع، روحیه، مجاهدت همگانی، ادامه، رسالت عظیم، ائتکال، جایگاه ارزشمند، اتحاد، هوشیاری،

۱. در کتاب فلسطین، مسئولیت رسانه‌ها و نخبگان؛ همچنین امت اسلامی، مسئولیت روز قدس و دیگر اقشار، جدا در نظر گرفته شده که اینجا به دو دلیل تلفیق شده‌اند. اول قرابت مفهومی آنها و دوم به این دلیل که سال‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر کمتر است و به دفعات کمتری هر یک از اقشار به صورت جدا مورد خطاب رهبر انقلاب در زمینه فلسطین قرار گرفته‌اند.

کلیدواژه‌ها	مخاطب (ارکان محور مقاومت)
ممانعت از فراموشی، فراموشی، جهانی، اهتمام به قضیه، واکنش، حق شناس، بی تفاوت، اولویت فلسطین، هم افزایی، تقویت خط جهاد و شهادت، حرکت سراسری، وظیفه‌ی دینی و ملی، محک، آزادی قدس	نقش و کارکرد نخبگان و رسانه‌ها

نقش و کارکرد امت اسلامی

مسئله فلسطین بدون شک موضوعی انسانی و اسلامی است که به دور از مرزهای جغرافیایی و سیاسی تعریف می‌شود. رهبر معظم انقلاب اسلامی، این مسئله را به عنوان اولویتی محوری در سیاست خارجی و وظیفه‌ای دینی برای همه مسلمانان می‌داند. براساس این دیدگاه، امت اسلامی وظیفه دارد که با اتحاد و همبستگی، از حقوق مردم فلسطین حمایت کند و در برابر ظلم و اشغالگری ایستادگی نماید. این وظیفه شامل فعالیت‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی برای آگاه‌سازی جوامع جهانی و فشار بر قدرت‌های استعماری است که از اشغالگری حمایت می‌کنند. از نظر رهبر معظم انقلاب، وظیفه امت اسلامی در قبال فلسطین نه تنها بر مبنای اصول انسانی و اسلامی است، بلکه از منظر راهبردی نیز به عنوان عاملی برای مقابله با تفرقه افکنی‌های دشمنان در جهان اسلام محسوب می‌شود. ایشان بر این باورند که آگاهی بخشی به افکار عمومی درباره مظلومیت ملت فلسطین و ایجاد همبستگی در میان کشورهای اسلامی، ابزارهایی مؤثر برای مقابله با اشغالگری هستند. همچنین، از نظر ایشان حمایت از مقاومت ملت فلسطین و افزایش ظرفیت‌های داخلی این کشور برای همه‌پرسی از راه‌های عملی برای تحقق آرمان آزادی قدس شریف و پایان دادن به رنج‌های مردم فلسطین است. در جدول زیر به مصادیقی از بیانات مقام معظم رهبری درباره نقش و کارکرد امت اسلامی پیرامون مسئله فلسطین اشاره شده است.

جدول ۲: مصادیق مرتبط با مفهوم «نقش و کارکرد امت اسلامی» در بیانات مقام معظم رهبری

بیانات در دیدار مسئولان و دست‌اندرکاران حج ۱۳۹۳/۶/۱۶	شما نگاه کنید به این قضایای جنگ پنجاه روزه‌ی غزه، ببینید چطور یک جمع محدود تهیدست فلسطینی ... توانستند بر رژیم صهیونیستی که نماد قدرت غرب در منطقه است غلبه پیدا کنند، ... این نشان دهنده‌ی این است که ما در درون خودمان قوی هستیم، ... قدرت خودمان را دست کم نگیریم.
---	---

<p>پاسخ رهبر انقلاب به نامه آقای اسماعیل هنیه رئیس دفتر سیاسی حماس ۱۳۹۷/۱/۱۵</p>	<p>... شدت یافتن ظلم و قساوت دشمن صهیونیست در غزه، دلبرستان به مسئله فلسطین را غمگین و خشمگین ساخته ... ما خود را موظف به حمایت از شما [مردم فلسطین] از هر نوع آن می دانیم. این وظیفه ای دینی و نیز فریضه ای انسانی و فراتر از حوادث و تحولات سیاسی است ... دولت ها و ملت های مسلمان و جریان های اسلامی همگی مخاطب و موظف به این وظیفه ای بزرگند ... مسئله فلسطین در رأس همه ی مسائل بین الملل اسلامی در مقابل استکبار است ... ملت ها و بویژه جوانان غیور در کشورهای اسلامی و عربی و نیز دولت هایی که نسبت به فلسطین احساس مسئولیت می کنند، باید این وظیفه ای بزرگ را کاملاً جدی بگیرند و با مجاهدت حماسی و مدبرانه دشمن را مجبور به عقب نشینی به سمت نقطه ی زوال کنند.</p>
<p>پیام به حجاج بیت الله الحرام ۱۳۹۸/۵/۱۹</p>	<p>... مسئله فلسطین در رأس همه ی مسائل سیاسی مسلمانان با هر مذهب و نژاد و زبان قرار دارد ... این ملت به توفیق الهی شکست را نپذیرفته و از پاننشسته و امروز از دیروز پُرشورتر و شجاعانه تر در میدان است؛ ولی نتیجه ی کار نیازمند کمک همه ی مسلمانان است. ترفند معامله ی قرن که به وسیله ی آمریکای ظالم و همراهان خائنش زمینه سازی میشود، جنایتی در حق جامعه ی بشری و نه فقط ملت فلسطین است. ما همگان را به حضور فعال برای شکست این کید و مکر دشمن فرا میخوانیم ...</p>
<p>بیانات در دیدار دانش آموزان و دانشجویان ۱۴۰۲/۸/۱۰</p>	<p>امت اسلامی بایستی بدانند قضیه چیست، میدان را تشخیص بدهد. میدان، میدان غزه و اسرائیل نیست، میدان حق و باطل است. میدان، میدان استکبار و ایمان است؛ یک طرف قدرت ایمان، یک طرف قدرت استکبار. البته قدرت استکبار با فشار نظامی و بمباران و فاجعه و جنایت پیش می آید، [اما] قدرت ایمان بر همه ی اینها به توفیق الهی غلبه پیدا خواهد کرد.</p>
<p>بیانات در دیدار مردم «کرمان» و «خوزستان» ۱۴۰۲/۱۰/۲</p>	<p>امروز وظیفه چیست؟ کمک به مقاومت. هر کسی هر جور می تواند باید به مقاومت کمک کند. کمک به مقاومت وظیفه است، کمک به رژیم صهیونیستی جنایت و خیانت است. بعضی از دولت های</p>

	<p>مسلمان متأسفانه این جنایت را مرتکب می‌شوند، [اما] بدانند که ملت‌های مسلمان این را فراموش نخواهند کرد. امروز وظیفه است که دولت‌های مسلمان نگذارند کالا و نفت و سوخت و مانند اینها به رژیم صهیونیستی برسد، هم چنان که او نمی‌گذارد آب به مردم غزه برسد؛ این وظیفه‌ی دولت‌های مسلمان است. وظیفه‌ی ملت‌های مسلمان [هم این] است که از دولت‌های خودشان بخواهند هر گونه کمکی [به رژیم صهیونیستی] را قطع کنند، بلکه رابطه‌های خود را قطع کنند؛ اگر قادر نیستند رابطه‌ی خود را به طور دائم قطع کنند، لاقلاً به طور موقت قطع کنند روابط خودشان را، فشار بگذارند روی این عنصر خبیث ظالم خونخوار سفاک...</p>
--	---

نقش و کارکرد دولت‌های اسلامی

دولت‌های اسلامی نقش و کارکردی فراتر از تعهدات معمول سیاسی در قبال مسئله فلسطین بر عهده دارند. اصول انسانی و دینی دولت‌ها را ملزم به اتخاذ رویکردهایی عملی برای حمایت از مردم فلسطین می‌کند. اما گاهی این وظیفه نادیده گرفته می‌شود. دولت‌های اسلامی باید در عرصه بین‌المللی برای حفاظت از حقوق ملت فلسطین تلاش کنند و از ظرفیت‌های خود برای مقابله با اشغالگری و پایان دادن به مظلومیت مردم این سرزمین بهره بگیرند. این امر شامل استفاده از دیپلماسی فعال، قطع رابطه با رژیم اسرائیل، تشکیل ائتلاف‌های منطقه‌ای و جهانی و ارائه کمک‌های انسانی و اقتصادی به مردم فلسطین است. رهبر انقلاب اسلامی تأکید دارند که دولت‌های اسلامی باید به مسئولیت تاریخی خود در قبال فلسطین واقف باشند و با اتحاد، از ظرفیت‌های جمعی جهان اسلام برای پیشبرد اهداف این ملت بهره ببرند. به باور ایشان، نقش دولت‌ها در ایجاد اجماع بین‌المللی و حمایت از مقاومت فلسطین بسیار حیاتی است. رهبر انقلاب همچنین بر ضرورت حمایت از آرمان‌های فلسطین در نهادهای بین‌المللی و مخالفت با هرگونه سازش غیرمنصفانه تأکید می‌کنند. این اقدامات نه تنها به فلسطین یاری می‌رساند، بلکه موجب تقویت جایگاه کشورهای اسلامی در عرصه جهانی و مقابله با نفوذ قدرت‌های بیگانه می‌شود. در جدول زیر به مصادیقی از بیانات مقام معظم رهبری درباره نقش و کارکرد دولت‌های اسلامی پیرامون مسئله فلسطین اشاره شده است.

جدول ۲: مصادیق مرتبط با مفهوم «نقش و کارکرد دولت‌های اسلامی» در بیانات مقام معظم رهبری

<p>بیانات در کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین ۱۳۹۰/۷/۹</p>	<p>مهم‌ترین رکن حمایت از ملت فلسطین، قطع پشتیبانی از دشمن غاصب است؛ و این وظیفه‌ی بزرگ دولت‌های اسلامی است ... سند صداقت دولت‌های مسلمان در جانبداری‌شان از ملت فلسطین، قطع روابط آشکار و پنهان سیاسی و اقتصادی با آن رژیم است. دولت‌هایی که میزبان سفارتخانه‌ها یا دفاتر اقتصادی صهیونیست‌ها، نمی‌توانند مدعی دفاع از فلسطین باشند و هیچ شعار ضد صهیونیستی از سوی آنان، جدی و واقعی تلقی نخواهد شد.</p>
<p>بیانات در ششمین کنفرانس بین‌المللی حمایت از انتفاضه فلسطین ۱۳۹۵/۱۲/۳</p>	<p>توطئه‌های پیچیده‌ی دشمن، توانسته است با بهره‌گیری از غفلت برخی دولت‌ها، جنگ‌های داخلی را بر ملت‌ها تحمیل کند... با وجود اختلافاتی که کشورهای اسلامی با یکدیگر دارند ... هم‌چنان عنوان فلسطین می‌تواند و باید، محور وحدت همه‌ی آنان باشد ... هرگز نباید از اهمیت حمایت سیاسی از مردم فلسطین غافل شد... ملت‌های مسلمان و آزادی‌خواه با هر سلیقه و روش، می‌توانند در یک هدف گرد هم آیند و آن فلسطین و ضرورت تلاش برای آزادی آن است.</p>
<p>بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی به مناسبت عید فطر ۱۳۹۸/۳/۱۵</p>	<p>امروز شما ملاحظه کنید یک دشمن غاصب در دل کشورهای اسلامی، در مرکز کشورهای اسلامی یعنی فلسطین، حضور فعال جنایتکارانه دارد که این ایجاب می‌کند که همه‌ی مسلمان‌ها نسبت به این قضیه حساس باشند، در مقابل این دشمن صف‌آرایی کنند، او را از جنایاتش باز بدارند.</p>
<p>پیام به ملت فلسطین در پی پیروزی مقاومت در جنگ دوازده روزه بر رژیم صهیونیستی ۱۴۰۰/۲/۳۱</p>	<p>دنیای اسلام یکسره در برابر قضیه‌ی فلسطین، مسئول و دارای تکلیف دینی است. عقل سیاسی و تجربه‌های حکمرانی هم این حکم شرعی را تأیید و بر آن تأکید می‌کند. دولت‌های مسلمان باید در پشتیبانی از ملت فلسطین صادقانه وارد میدان شوند، چه در تقویت نظامی، چه در پشتیبانی مالی که امروز بیش از گذشته مورد نیاز است، و چه در بازسازی زیرساخت‌ها و ویرانی‌ها در غزه.</p>

<p>بیانات در دیدار دانش آموزان و دانشجویان ۱۴۰۲/۸/۱۰</p>	<p>از دنیای اسلام توقع بیشتری هست. دولت‌های مسلمان باید بدانند که اگر امروز به فلسطین کمک نکنند ... فردا همین خطر، خودشان را تهدید خواهد کرد. آنچه دولت‌های اسلامی باید بر آن پافشاری کنند، قطع فوری این جنایت‌هایی است که دارند در غزه انجام می‌دهند؛ این بمباران‌ها باید فوراً قطع بشود ... در همه‌ی مجامع جهانی با صدای بلند این جنایت را، این فاجعه‌آفرینی را، بدون تردید و بدون لکنت محکوم کنند. ... صریح حرفشان را بزنند. معلوم است دارد چه ائتفاقی می‌افتد؛ بایستی رژیم صهیونیستی محکوم بشود، بایستی همه‌ی دنیای اسلام علیه رژیم صهیونیستی بسیج بشوند.</p>
--	---

نقش و کارکرد جمهوری اسلامی ایران

ارکان نظام جمهوری اسلامی ایران وظیفه دارند مسئله فلسطین را به عنوان یکی از اولویت‌های محوری سیاست داخلی و خارجی مدنظر قرار دهند. دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی باید از همه ظرفیت‌های موجود در مجامع بین‌المللی برای دفاع از حقوق مردم فلسطین بهره‌برداری کند و از طریق ایجاد ائتلاف‌های منطقه‌ای و جهانی، اشغالگری و نقض حقوق فلسطینیان را به چالش بکشد. همچنین، ضروری است ارکان نظام از طریق روشنگری و آگاهی‌بخشی در سطح داخلی و خارجی، حمایت از آرمان فلسطین را در میان ملت‌ها و دولت‌های مختلف تقویت کنند. مقام معظم رهبری تأکید دارند که حمایت از مقاومت فلسطین باید به صورت عملی و همه‌جانبه انجام گیرد. در این راستا، نهادهای اقتصادی و فرهنگی نیز باید نقش‌آفرینی کنند، از جمله از طریق حمایت از برنامه‌ها و پروژه‌هایی که به تقویت توانمندی‌های مردم فلسطین کمک می‌کنند. علاوه بر این، رسانه‌ها و نهادهای فرهنگی جمهوری اسلامی مسئولیت دارند که افکار عمومی را نسبت به ابعاد انسانی و تاریخی مسئله فلسطین آگاه کنند و مانع از تضعیف این موضوع در عرصه بین‌المللی شوند. این تلاش‌ها باید هماهنگ و منسجم باشد تا بتواند اهداف بلندمدت در زمینه آزادی قدس شریف را محقق سازد. در جدول زیر به مصادیقی از بیانات مقام معظم رهبری درباره نقش و کارکرد جمهوری اسلامی ایران، پیرامون مسئله فلسطین اشاره شده است.

جدول ۴: مصادیق مرتبط با مفهوم «نقش و کارکرد جمهوری اسلامی ایران» در بیانات مقام معظم رهبری

<p>بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در «کنگره‌ی جهانی جریانهای افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام» ۱۳۹۳/۹/۴</p>	<p>دولت جمهوری اسلامی و امام بزرگوار ما از اول، سیاست حمایت از فلسطین و دشمنی با رژیم صهیونیستی را اعلام کرد و سردست گرفت؛ تا امروز هم ادامه دارد و ۳۵ سال است که ما از این خط، منحرف نشدیم و ملت ما هم با کمال میل همراهند... ما به توفیق الهی و به فضل الهی از محدودیت اختلاف مذهبی عبور کردیم. ما نگاه کردیم به آن هدف اصلی و کمک کردیم و توانستیم مشت برادران فلسطینی‌مان را در غزه و در مناطق دیگر تقویت کنیم و ان شاء الله ادامه خواهیم داد.</p>
<p>بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان بیست و هشتمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی (هفته وحدت) ۹۳/۱۰/۱۹</p>	<p>کمکی که جمهوری اسلامی به برادران خود در دنیای اسلام تا امروز کرده است، اغلب کمکی بوده است که به برادران اهل سنت کرده است. ما در کنار فلسطینی‌ها ایستادیم، ... چون می‌دانستیم مسئله‌ی وحدت، امروز در رأس مسائل اسلامی است.</p>
<p>بیانات در دیدار دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین ۱۳۹۵/۹/۲۴</p>	<p>جمهوری اسلامی با وجود درگیر بودن در برخی قضایای منطقه، همواره و به طور صریح اعلام کرده که فلسطین، مسئله‌ی اول دنیای اسلام است و به تکالیف خود در این زمینه عمل می‌کند.</p>
<p>بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی ۱۳۹۸/۳/۱۵</p>	<p>ما در جمهوری اسلامی، هزینه‌های دفاع از فلسطین را پذیرفتیم. گفتیم از فلسطین دفاع می‌کنیم، دنیای استکبار در مقابل ما ایستاد و ضربه زد اما ما استقامت کردیم، ایستادیم، باز هم خواهیم ایستاد، و مسلم می‌دانیم که پیروزی نهایی متعلق است به ملت فلسطین.</p>
<p>بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۹۸/۸/۲۴</p>	<p>... موضع ما در قضیه‌ی فلسطین یک موضع اصولی است؛ یک موضع قطعی و اصولی است. از پیش از پیروزی انقلاب، از اوایل نهضت، امام بزرگوار ما به خطر نفوذ صهیونیسم و دخالت صهیونیسم و ظلم صهیونیسم تصریح کرد؛ از اول انقلاب هم ما در این موضع قرار گرفتیم. اولین کاری که جمهوری اسلامی کرد،</p>

	<p>این بود که مرکز صهیونیست‌ها در تهران را که مال رژیم قبل بود، از آنها گرفت، بیرونشان کرد، داد به فلسطینی‌ها؛ این یک کار واقعی و نیز یک کار نمادین بود و تا امروز ما در موضع خودمان قرار داریم. ما از فلسطین حمایت کردیم، به فلسطینی‌ها کمک کردیم، باز هم کمک می‌کنیم، هیچ‌گونه ملاحظه و رودربایستی هم در این قضیه نداریم.</p>
--	---

نقش و کارکرد مردم فلسطین

ملت فلسطین نقشی کلیدی و بی‌بدیل در تحقق آرمان آزادی و مقابله با اشغالگری دارد. مقام معظم رهبری بر اهمیت حفظ اتحاد و همبستگی در میان گروه‌ها و جریان‌های مختلف فلسطینی تأکید می‌کنند و معتقدند که تفرقه و اختلاف، اصلی‌ترین تهدید برای حرکت ملت فلسطین است. بر این اساس، ملت فلسطین باید با تکیه بر وحدت داخلی، از هرگونه شکاف سیاسی یا اجتماعی که می‌تواند به تضعیف مقاومت و توانایی‌های آنان منجر شود، اجتناب کنند. رهبر انقلاب همچنین بر ضرورت پایداری و مقاومت در برابر اشغالگری تأکید دارند و معتقدند که تلاش‌های ملت فلسطین باید در چارچوب برنامه‌ای جامع برای دفاع از حقوق خود و بازپس‌گیری سرزمینشان ادامه یابد. ایشان حمایت از نهادها و تشکل‌های مردمی، استفاده از ابزارهای فرهنگی و رسانه‌ای برای انتقال صدای مظلومیت فلسطین به جهان و تقویت ظرفیت‌های داخلی برای رویارویی با چالش‌ها را از جمله نقش و کارکرد ملت فلسطین می‌دانند. به باور رهبر انقلاب، ایستادگی مردم فلسطین و تلاش مستمر آنان، پایه و اساس هرگونه پیشرفت در حل این مسئله است. در جدول زیر به مصادیقی از بیانات مقام معظم رهبری درباره نقش و کارکرد جمهوری اسلامی ایران، پیرامون مسئله فلسطین اشاره شده است.

جدول ۵: مصادیق مرتبط با مفهوم «نقش و کارکرد مردم فلسطین» در بیانات مقام معظم رهبری

<p>بیانات در کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین ۱۳۹۰/۷/۹</p>	<p>پادزهر همه‌ی این بازی‌های خیانت‌آمیز تاکنون، روحیه‌ی مقاومت در گروه‌های اسلامی و ملت فلسطین بوده است. آنها به اذن خدا در برابر دشمن ایستادند... ایستادگی غزه با وجود محاصره‌ی کامل، نصرت الهی بود... هر طرح عملیاتی باید بر مبنای اصل «همه‌ی فلسطین برای همه‌ی مردم فلسطین» باشد... دولت‌ها و ملت‌های مسلمان، گروه‌های مقاومت در فلسطین و لبنان و دیگر کشورها، هر</p>
---	--

	<p>یک می‌توانند نقش و سهم خود از این مجاهدت همگانی را بشناسند و باذن الله جدول مقاومت را پر کنند.</p>
<p>بیانات در دیدار شرکت کنندگان «کنگره‌ی جهانی جریان‌های افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام» ۱۳۹۳/۹/۴</p>	<p>من اعلام کردم و قطعاً این خواهد شد که کرانه‌ی باختری هم باید مثل غزه مسلح بشود و آماده‌ی دفاع باشد.</p>
<p>بیانات در ششمین کنفرانس بین‌المللی حمایت از انتفاضه فلسطین ۱۳۹۵/۱۲/۳</p>	<p>ملت فلسطین مفتخر است که خدای متعال بر آنان منت گذارده و رسالت عظیم دفاع از این سرزمین مقدس و مسجدالاقصی را بر دوش آنان نهاده است. این ملت، راهی جز این ندارد که با اتکال به پروردگار متعال و اتکاء به توانمندی‌های ذاتی خود، در صدد برآید تا شعله‌ی مبارزه را همچنان فروزان نگاه دارد و الحق که تاکنون چنین کرده است... مقاومت فلسطین نیز باید با عبرت‌گیری از گذشته‌ی خود به این نکته‌ی مهم توجه داشته باشد که «مقاومت» و «فلسطین»، ارزشمندتر و والاتر از آن است که در اختلافات میان کشورهای اسلامی و عربی و یا اختلافات داخلی کشورها و یا اختلافات قومی و مذهبی درگیر شود. فلسطینیان، بخصوص گروه‌های مقاومت باید قدر جایگاه ارزشمند خود را بدانند و به این اختلافات ورود نکنند. کشورهای اسلامی و عربی و همه‌ی جریان‌های اسلامی و ملی، موظفند در خدمت آرمان فلسطین قرار گیرند.</p>
<p>بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی به مناسبت عید فطر ۱۳۹۸/۳/۱۵</p>	<p>ما می‌گوئیم مبارزات همه‌جانبه‌ی ملت فلسطین... باید ادامه پیدا کند تا کسانی که غاصب فلسطین هستند، تسلیم رأی ملت فلسطین بشوند. از همه‌ی مردم فلسطین... نظرخواهی بشود...؛ مبارزه تا این زمان باید ادامه پیدا کند و ادامه پیدا خواهد کرد، و به لطف الهی و به توفیق الهی و به حول و قوه‌ی الهی ملت فلسطین در این مبارزه‌ی مسالمت‌آمیز انسانی مورد قبول همه‌ی عرفهای عاقل عالم مسلط خواهد شد و کشور فلسطین به مردم فلسطین برخواهد گشت.</p>

نقش و کارکرد نخبگان و رسانه‌ها

هر یک از اقشار جوامع اسلامی، از جمله نخبگان، رسانه‌ها، روشنفکران و عالمان دینی، نقش ویژه‌ای در حمایت از آرمان فلسطین دارند. نخبگان فکری و علمی وظیفه دارند با ارائه تحلیل‌های روشن و مستدل، ابعاد مختلف مسئله فلسطین را برای افکار عمومی تبیین کنند و با مقابله با روایت‌های تحریف‌شده، از اصالت این موضوع در گفتمان جهانی حمایت کنند. رسانه‌ها نیز مسئولیت دارند تا صدای مظلومیت مردم فلسطین را به گوش جهانیان برسانند و افکار عمومی را نسبت به ابعاد انسانی و حقوقی این مسئله آگاه کنند. عالمان دینی و روشنفکران، با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی و دینی، می‌توانند نقش مؤثری در ایجاد وحدت میان امت اسلامی و تشویق مردم به حمایت از حقوق ملت فلسطین ایفا کنند. همچنین، حجاج و سایر اقشار جامعه اسلامی، به‌ویژه در مراسم‌هایی که نماد همبستگی میان مسلمانان است، می‌توانند پیام مظلومیت فلسطین را منعکس کنند و آن را به عنوان دغدغه‌ای مشترک مطرح نمایند. به باور مقام معظم رهبری، تلاش‌های این اقشار در کنار اقدامات سیاسی و اقتصادی می‌تواند ظرفیت‌های امت اسلامی را برای دفاع از فلسطین و مقابله با اشغالگری تقویت کند. در جدول زیر به مصادیقی از بیانات مقام معظم رهبری درباره نقش و کارکرد نخبگان و رسانه‌ها، پیرامون مسئله فلسطین اشاره شده است.

جدول ۶: مصادیق مرتبط با مفهوم «نقش و کارکرد نخبگان و رسانه‌ها» در بیانات مقام معظم رهبری

<p>بیانات در اجلاس جهانی علما و بیداری اسلامی ۱۳۹۲/۲/۹</p>	<p>درستی مسیر نهضت‌های بیداری اسلامی را از جمله باید در موضعگیری آنان در قبال مسئله‌ی فلسطین جستجو کرد. ... هر جریانی در کشورهای اسلامی که این وظیفه‌ی دینی و ملی را به ملاحظه‌ی خواست تحکّم‌آمیز آمریکا یا به بهانه‌ی توجیه‌های غیرمنطقی، به دست فراموشی بسپارد، نباید انتظار داشته باشد که به چشم وفاداری به اسلام یا صداقت در ادعای میهن‌دوستی به او نگرسته شود. این یک محک است. هر کس شعار آزادی قدس شریف و نجات ملت فلسطین و سرزمین فلسطین را نپذیرد یا به حاشیه ببرد و به جبهه‌ی مقاومت پشت کند، متهم است.</p>
<p>بیانات در دیدار مسئولان و دست‌اندرکاران حج ۱۳۹۳/۶/۱۶</p>	<p>یکی از مسائلی که در حج باید مورد توجه قرار بگیرد، مسئله‌ی فلسطین است. مسئله‌ی فلسطین، مسئله‌ی اوّل دنیای اسلام است.</p>

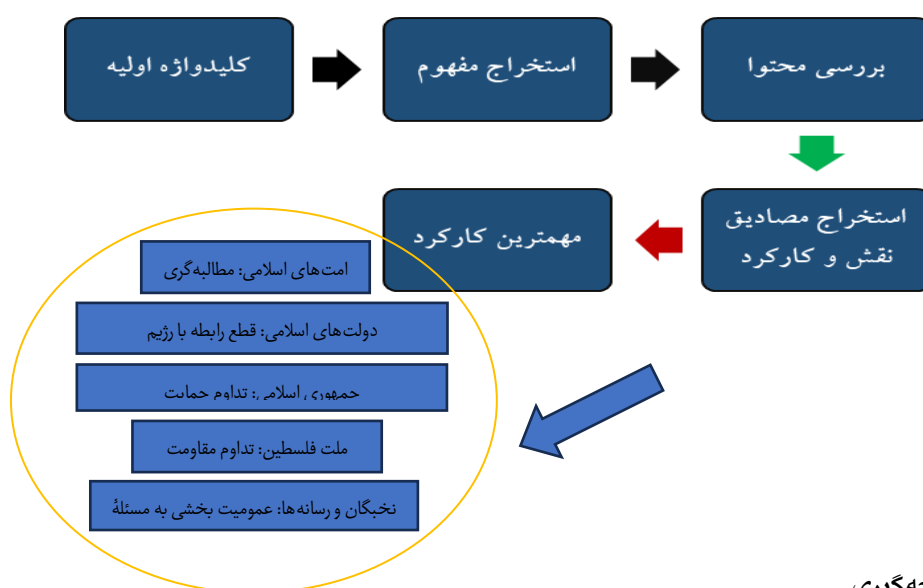
<p>بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در «کنگره‌ی جهانی جریانهای افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام» ۱۳۹۳/۹/۴</p>	<p>کار سومی ... اهتمام به قضیه‌ی فلسطین است. نگذارید قضیه‌ی فلسطین و قدس شریف و مسئله‌ی مسجدالاقصی به دست فراموشی سپرده بشود؛ آنها این را می‌خواهند. آنها می‌خواهند دنیای اسلام از قضیه‌ی فلسطین غفلت کند.</p>
<p>بیانات در دیدار دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین ۱۳۹۵/۹/۲۴</p>	<p>باید برای «ایجاد فضای فکری و گفتمان عمومی در جهان اسلام، درباره‌ی اولویت قضیه‌ی فلسطین» تلاش مضاعفی شود به گونه‌ای که مسئولان سازشکار برخی کشورها از عکس‌العمل ملت‌ها در هراس باشند.</p>
<p>سخنرانی تلویزیونی به مناسبت روز جهانی قدس ۱۴۰۰/۲/۱۷</p>	<p>... باید هم‌افزایی کشورهای مسلمان، یک هدف عمده و اساسی باشد، و این چندان دور از دسترس به نظر نمی‌رسد. محور این هم‌افزایی، قضیه‌ی فلسطین به معنی همه‌ی کشور، و سرنوشت قدس شریف است. ... دو عامل مهم، تعیین‌کننده‌ی آینده‌ی است: اول - و مهم‌تر - تداوم مقاومت در داخل سرزمین‌های فلسطین و تقویت خط جهاد و شهادت، و دوم، حمایت جهانی دولت‌ها و ملت‌های مسلمان در سراسر جهان از مجاهدان فلسطینی. همه - دولت‌مردان، روشنفکران، عالمان دینی، احزاب و گروه‌ها، جوانان غیور و دیگر قشرها - باید جایگاه خود در این حرکت سراسری را ببایم و نقش ایفا کنیم. این است آن چیزی که کید دشمن را باطل می‌کند...</p>
<p>بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی ۱۴۰۲/۷/۲۵</p>	<p>در قضیه‌ی غزه، این واکنش بر دوش همه‌ی ما وجود دارد. باید واکنش نشان بدهیم. عده‌ای گرسنه‌اند، عده‌ای زیر بمباران‌اند، عده‌ای دارند صد تا صد تا به شهادت می‌رسند. عالم، چه عالم دانشگاه، چه عالم حوزه باید تلاش کند حق را بشناسد، در کنار حق بایستد. نگاه کردن بی‌تفاوت برای عالم و دانشمند جایز نیست.</p>

جمع‌بندی و مدل نهایی

یافته‌های پژوهش در قالب مصادیق و جداول فوق‌نشان می‌دهد، از منظر مقام معظم
رهبری هر یک از ارکان محور مقاومت، می‌توانند نقش‌های مختلف و بعضاً مشترکی برعهده

بگیرند، با این وجود، تفاوت‌های ماهوی ارکان، موجب شده رهبر انقلاب برای هریک از ارکان نقشی ویژه هم در نظر بگیرد که در اینجا و مدل زیر با نام مهمترین کارکرد از آن یاد شده است.

شکل ۲: مدل مفهومی پژوهش

نتیجه‌گیری

انقلاب اسلامی ایران با ایجاد محور مقاومت، امید به آزادی فلسطین را تقویت کرد و تحولات مهمی مانند عملیات طوفان الاقصی در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به وقوع پیوست. رهبر انقلاب نقش مهمی در تبیین نقش و کارکرد محور مقاومت و بسیج تلاش‌ها برای حمایت از فلسطین ایفا کرده‌اند. این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و استفاده از تحلیل محتوا، به بررسی نقش و کارکرد ارکان محور مقاومت درباره مسئله فلسطین از نگاه رهبر انقلاب طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ پرداخته است. نقش و کارکرد به پنج بخش نقش و کارکرد امت‌های اسلامی، نقش و کارکرد دولت‌های اسلامی، نقش و کارکرد جمهوری اسلامی، نقش و کارکرد ملت فلسطین و وظایف نخبگان و رسانه‌ها تفکیک شد.

با مرور مصادیق بیانات و پیام‌های رهبر معظم انقلاب، نتیجه می‌گیریم، مسئله فلسطین از نظر رهبر معظم انقلاب اسلامی، موضوعی انسانی و اسلامی است که به عنوان وظیفه‌ای دینی و اولویتی راهبردی برای امت اسلامی تعریف می‌شود. ایشان بر ضرورت اتحاد مسلمانان،

آگاهی بخشی به افکار عمومی و مقابله با تفرقه افکنی دشمنان تأکید دارند و حمایت از مقاومت ملت فلسطین و تقویت ظرفیت‌های داخلی آن را راهی عملی برای آزادی قدس شریف می‌دانند. مطابق یافته‌ها، مهم‌ترین انتظار مقام معظم رهبری از امت‌های اسلامی، مطالبه‌گری از دولت‌ها با محوریت فلسطین است. همچنین دولت‌های اسلامی بر اساس اصول دینی و انسانی موظف‌اند با دیپلماسی فعال، قطع روابط با رژیم اسرائیل و حمایت اقتصادی و انسانی از فلسطین، حقوق این ملت را احیا کنند. رهبر انقلاب بر ضرورت اتحاد کشورهای اسلامی برای ایجاد اجماع جهانی و تقویت مقاومت فلسطین تأکید دارند و مخالفت با سازش‌های غیرمنصفانه را ضروری می‌دانند. مطابق یافته‌ها، مهم‌ترین انتظار مقام معظم رهبری از دولت‌های اسلامی، قطع رابطه با رژیم اسرائیل است.

همچنین از نظر مقام معظم رهبری، ارکان نظام جمهوری اسلامی نیز وظیفه دارند مسئله فلسطین را در اولویت سیاست‌های داخلی و خارجی قرار داده و از ظرفیت‌های دیپلماسی و ائتلاف‌های بین‌المللی برای دفاع از حقوق فلسطینیان بهره‌برداری کنند. رهبر انقلاب بر حمایت همه‌جانبه از مقاومت فلسطین و تقویت توانمندی‌های مردم این سرزمین تأکید دارند. همچنین، نهادهای اقتصادی، فرهنگی و رسانه‌ها مسئولیت دارند با آگاهی بخشی و روشنگری، افکار عمومی را نسبت به ابعاد انسانی و تاریخی مسئله فلسطین آگاه کرده و این موضوع را در عرصه جهانی زنده نگه دارند. مطابق یافته‌ها، مهم‌ترین انتظار مقام معظم رهبری از ارکان مختلف جمهوری اسلامی، تداوم حمایت و کمک به فلسطین است. ملت فلسطین نقش کلیدی در تحقق آزادی و مقابله با اشغالگری دارد و از دیدگاه رهبر انقلاب، حفظ اتحاد و پرهیز از تفرقه برای تقویت مقاومت ضروری است. ایشان بر ضرورت پایداری، حمایت از نهادهای مردمی، استفاده از ابزارهای فرهنگی و رسانه‌ای و تقویت ظرفیت‌های داخلی برای مقابله با چالش‌ها تأکید دارند. به باور ایشان، مهم‌ترین وظیفه ملت فلسطین، ایستادگی و تلاش مستمر است که پایه و اساس پیشرفت در حل مسئله اشغالگری است.

در نهایت از منظر رهبر معظم انقلاب، اقشار مختلف جوامع اسلامی، از جمله نخبگان، رسانه‌ها، عالمان دینی و روشنفکران، هر یک نقش و کارکرد منحصر به فردی در حمایت از مسئله فلسطین برعهده دارند. نخبگان با تحلیل‌های روشنگرانه، رسانه‌ها با آگاهی بخشی جهانی، و عالمان دینی و روشنفکران با ترویج وحدت اسلامی می‌توانند در تقویت گفتمان حمایت از فلسطین نقشی اساسی ایفا کنند. همچنین، مشارکت حجاج و سایر اقشار در بازتاب

مظلومیت فلسطین، ظرفیتی بزرگ برای تقویت اتحاد امت اسلامی و مقابله با اشغالگری فراهم می‌آورد. مطابق یافته‌ها، مهم‌ترین انتظار مقام معظم رهبری از نخبگان و رسانه‌ها، عمومیت بخشی به گفتمان مقاومت با تاکید بر مسئله فلسطین است. می‌توان چنین نتیجه گرفت که با توجه به افزایش سرعت تحولات فلسطین، لحن و زبان رهبرانقلاب نیز، مطابق با اوضاع منطقه کمی تغییر کرده است و نقش و کارکرد مورد انتظارشان از هریک از ارکان محور مقاومت، جلوه عمومی‌تر و عملی‌تری یافته است. این موضوع در صراحت‌شان در مطالبه منزوی کردن رژیم اسرائیل در جهان، در یک سال گذشته تبلور یافته است.

منابع

- ایمان، محمدتقی؛ نوشادی، محمودرضا (۱۳۹۰)، «تحلیل محتوای کیفی»، پژوهش، سال دوم، شماره ۳.
- ایمان، محمدتقی (۱۳۹۴)، *روش‌شناسی تحقیقات کیفی*، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
- بلیکی، نورمن (۱۳۸۴)، *طراحی پژوهش‌های اجتماعی*، ترجمه: حسین چاوشیان، تهران: نشر نی.
- پوستین‌چی، زهره؛ متقی، ابراهیم (۱۳۹۰)، «زبان سیاسی مقاومت اسلامی در سیاست بین‌الملل»، *پژوهش‌های بین‌الملل*، سال اول، شماره ۳.
- تبریزی، علیرضا (۱۳۹۳)، *روش تحقیق کیفی در مکاتب تفسیری*، تهران: اطلاعات.
- حافظ‌نیا، محمودرضا (۱۳۹۶)، *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی*، تهران: سمت.
- حسینی‌خامنه‌ای، سیدعلی، *پیام‌ها، نامه‌ها و بیانات درباره مسئله فلسطین (۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳)*، (دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری)، <https://farsi.khamenei.ir>.
- خسروی، بهنام؛ پیرانی، شهره (۱۳۹۹)، «مقاومت و همه‌پرسی، شاخص‌های حل مسئله فلسطین براساس دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (با ارائه رویکردهای رسانه‌ای)»، *رسانه بین‌الملل*، ۵ (۲).
- رضاخواه، علیرضا (۱۳۹۲)، «بیداری اسلامی و آینده محور مقاومت»، *زمان*، شماره ۳۲.
- زرقانی، سیدهادی؛ عابدی شجاع، فرزاد؛ حجتی‌پناه، نرگس؛ بخشی، فاطمه (۱۴۰۱)، «بررسی و تبیین فرهنگ و رفتار سازمانی نیروهای مسلح از منظر حضرت امام علیه‌السلام»، *مدیریت نظامی*، ۲۲ (۸۷).
- شفیعی، نوذر؛ مرادی، احمد (۱۳۸۸)، «تأثیر جنگ ۳۳ روزه لبنان بر موقعیت منطقه‌ای

- ایران»، *تحقیقات سیاسی و بین‌المللی*، ۱(۱).
- صلح میرزایی، سعید (۱۳۹۰)، *فلسطین از منظر آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله)*، تهران: انتشارات انقلاب اسلامی.
- عسکری کرمانی، محمد؛ معین‌آبادی، حسین (۱۴۰۰)، «بررسی مجموعه امنیتی خاورمیانه و شناخت ائتلاف‌ها و تهدیدها (با تأکید بر نقش ائتلاف محور مقاومت در مناسبات آن مجموعه)»، *مطالعات بیداری اسلامی*، ۱۰(۲).
- قائدی، محمدرضا؛ گلشنی، علیرضا (۱۳۹۵)، «روش تحلیل محتوا، از کمی‌گرایی تا کیفی‌گرایی»، *روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، ۷(۲۳).
- محمدی، منوچهر (۱۳۸۴)، «بازتاب جهانی انقلاب اسلامی»، *مطالعات انقلاب*، شماره ۲.
- موسوی خمینی، سید روح‌الله (۱۳۷۸)، *صحیفه*، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمته‌الله علیه.
- ولایتی، علی‌اکبر (۱۳۹۲)، *بیداری اسلامی*، تهران: شرکت نشر و چاپ کتاب‌های درسی.